

دانشنامه رضا

www.kerabo.ir

جلد دوم

جغرافیای شهرضا

بهنام صبری
محمد رضا آقاخانی

دانش‌نامه‌ی شهرضا

(جلد دوم: جغرافیای شهرضا)
نویسندگان جلد دوم: بهنام صبری-محمدرضا
آقاخانی

ویراستار: مصطفی منصف
انتشارات: کتیبه ماندگار
خوشنویسی روی جلد: استاد محمدعلی جعفری
طراحی جلد و صفحه‌آرایی: محمد حیدری
چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد
شابک: (دوره): ۹۶۹۲۹-۶-۳-۶۷۸-۶۲۲
شابک: (ج۲): ۹۷۵۱۶-۶-۴-۶۷۸-۶۲۲
قیمت دوره شش جلدی: ۱۸۰۰۰۰ تومان
قیمت جلد چهارم: ۵۰۰۰۰ تومان

عنوان و نام پدیدآور: دانش‌نامه شهرضا/
به کوشش گروه نویسندگان؛

ویراستاران: مصطفی منصف، احمدرضا صیادی.
مشخصات نشر: شهرضا: کتیبه ماندگار، ۱۳۹۹-
مشخصات ظاهری: ۱۷۰ ص. مصور (رنگی)

وضعیت فهرست نویسی: فیپا
مندرجات: ج۲. جغرافیای شهرضا/ به کوشش
بهنام صبری، محمدرضا آقاخانی.
موضوع: مشاهیر - ایران - شهرضا -
سرگذشتنامه - تاریخ - جغرافیا - جمعیت - هنر
- فرهنگ عامه

موضوع: جغرافیا - قمشه - ایران - شهرضا -
رده‌بندی کنگره: DSR۲۰۹۷
رده‌بندی دیوبی: ۹۵۵/۹۳۴۴
شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۱۴۹۰۶
وضعیت رکورد: فیپا

حمید رحیمی
جلد ۳ (جمعیت)

بهنام صبری
جلد ۲ (جغرافیا)

علی بهرامی
جلد ۱ (تاریخ)

محمدرضا آقاخانی
دبیر دانش‌نامه

حمید صدری
جلد ۶ (فرهنگ عامه)

احمدرضا صیادی
جلد ۵ (فرهنگ و هنر)

مصطفی منصف
جلد ۴ (علم و شعر)

مرکز پخش شهرضا - خیابان گلستان (ابوذر) بعد از فرعی ۳
انتشارات کتیبه ماندگار تلفن: ۵۳۲۴۳۳۹۴ - ۰۳۱ ۰۹۱۳۲۲۰۹۳۲۳

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

فهرست

۷	یادداشت مجموعه
۹	پیش گفتار

فصل اول (جغرافیای طبیعی)

۱۲	۱- موقعیت جغرافیایی
۱۲	۲- ناهمواری ها
۱۳	۳- زمین شناسی
۱۶	۴- سابقه مطالعات هواشناسی
۱۷	۵- اقلیم شهرستان
۲۲	۶- خاک
۲۳	۷- منابع آب
۲۵	۸- پوشش گیاهی
۲۵	۸-۱- پوشش گیاهی مناطق کوهستانی
۲۵	۸-۲- پوشش گیاهی دشت ها
۲۶	۹- مراتع
۲۷	۹-۱- ظرفیت فصلی مراتع
۲۸	۹-۲- طرح های مرتع داری
۲۹	۱۰- طرح های آبخیزداری
۳۳	۱۱- وضعیت محیط زیست شهرضا
۳۴	۱۱-۱- پارک ملی کلاه قاضی
۳۷	۱۱-۲- طرح ایجاد منطقه ی شکار ممنوع شاه قنடاب
۳۷	۱۱-۳- منطقه ی شکار ممنوع آستانه ی دشتک دهقان
۳۷	۱۱-۴- منطقه ی شکار ممنوع زر چشمه ی هونجان
۳۹	۱۱-۵- اقدامات دیگر اداره ی محیط زیست
۳۹	۱۲- حوزه ی آبریز شهرضا
۴۰	۱۳- مخاطرات طبیعی
۴۰	۱۳-۱- خشکسالی
۴۱	۱۳-۲- زلزله و گسل های فعال شهرستان
۴۲	۱۳-۳- سیل
۴۲	۱۳-۴- طوفان

فصل دوم (جغرافیای اقتصادی)

۴۴	وضعیت اشتغال در شهرستان شهرضا
۴۴	۱- کشاورزی و دامپروری
۴۵	۱-۱- محصولات زراعی

۴۵	۱ - ۲ - محصولات باغی
۴۵	۱ - ۳ - محصولات گلخانه‌ای
۴۷	۱ - ۴ - محصولات دامی
۴۸	۱ - ۵ - موارد دیگر
۵۴	۲ - صنعت
۵۴	۲ - ۱ - صنایع دستی
۶۰	۲ - ۲ - صنایع ماشینی
۹۳	۳ - خدمات
۹۴	۳ - ۱ - حمل و نقل
۹۵	۳ - ۲ - راه‌ها
۹۸	۳ - ۳ - کسبه و اصناف
۱۰۰	۳ - ۴ - مراکز مالی فعال
۱۰۲	۳ - ۵ - مراکز آموزشی
۱۲۸	۳ - ۶ - مراکز بهداشتی و درمانی

فصل سوم (جغرافیای شهری)

۱۳۱	۱ - نگاهی اجمالی به تاریخ شهرنشینی و شهرسازی در شهرضا
۱۳۴	۲ - نگاهی گذرا به گسترش و سیر تحول کالبدی شهر در ادوار مختلف
۱۳۴	۳ - بافت و سازمان فضایی کالبدی شهر
۱۳۴	۳ - ۱ - بافت قدیمی
۱۳۵	۳ - ۲ - بافت میانی
۱۳۵	۳ - ۳ - بافت جدید
۱۳۶	۴ - محلات شهرضا
۱۳۶	۴ - ۱ - محلات قدیمی شهر
۱۳۹	۴ - ۲ - سایر محلات شهر
۱۴۲	۵ - عوامل مؤثر در جهت‌یابی توسعه‌ی فیزیکی شهرضا
۱۴۲	۵ - ۱ - نقش کشاورزی
۱۴۲	۵ - ۲ - نقش تجارت
۱۴۲	۵ - ۳ - نقش خطوط ارتباطی
۱۴۳	۵ - ۴ - نقش عشایر و شهرک‌های عشایر نشین
۱۴۵	۵ - ۵ - نقش عوامل اجتماعی و فرهنگی
۱۴۶	۶ - موانع توسعه‌ی فیزیکی و محور تعیین‌شده برای توسعه‌ی آتی
۱۴۶	۶ - ۱ - موانع طبیعی
۱۴۶	۶ - ۲ - موانع انسانی
۱۵۰	منابع
۱۵۲	ضمایم (نمودارها، نقشه‌ها و تصاویر رنگی)

یادداشت مجموعه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ وَ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

دایرة المعارف (En Cyclo Peadia) یا دانش نامه از عهد باستان مورد توجه و علاقه ی فراوان بوده و در طول تاریخ، انواع دایرة المعارف ها پدید آمده است؛ بسیاری از مجموعه آثار گرچه نام دایرة المعارف بر خود ندارد با این حال می توان آن ها را دایرة المعارف شمرد. آثار زکریای رازی (۲۵۱-۳۱۳ هـ.ق)، ابوعلی سینا (۳۷۰-۴۲۸ هـ.ق)، ابوریحان بیرونی (۳۶۲-۴۴۰ هـ.ق)، "احیاء العلوم" فارابی و "نفایس الفنون" شمس الدین محمد املی (م: ۷۵۳ هـ.ق) و آثار ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ یا ۳۲۱ ق.م) در یونان باستان، پلینی بزرگ (۲۳-۷۹ م) در روم باستان و ... از آن جمله اند. دنی دیده رو (۱۷۱۳-۱۷۸۴ م) مؤلف و سرپرست دایرة المعارف بزرگ فرانسه می گوید: «دایرة المعارف ها نشانه ی از بالندگی و ترقی مردمی است که به دایرة المعارف علاقه و توجه نشان می دهند.»

شناسایی و آگاهی یافتن از هویت محلی، منطقه ای و ملی برای افراد یک جامعه به ویژه جوانان از اهمیت بالایی برخوردار است. اگر ما بدانیم به چه فرهنگی تعلق داریم می توانیم در دهکده ی جهانی، فرهنگ خویش را نگهداری کنیم و آن را به دیگران بشناسانیم. لازمه ی پیشرفت در آینده، آگاهی از اطلاعات تاریخی، طبیعی، انسانی و مطالعات جغرافیایی در کنار شناخت ویژگی های فرهنگی، مذهبی و جامعه شناختی هر جامعه است. در کنار این شناخت است که دل بستگی های عمیق فرهنگی به وجود می آید و باعث شکوفایی اندیشه های مذهبی، ملی و تقویت خودباوری و رشد و اعتلای یک شهر در همه ی جنبه ها می شود.

بر این اساس و با عنایت دادر گیتی فروز و استمداد از روح شاهدان همیشه جاوید شهرمان بر آن شدیم که کاری در خور شأن مردمان فرهنگ دوست یونانچه ی ایران، شهر نام آوران فرهنگ، دانش و ایثار انجام دهیم و کتابی کامل - البته در حد بضاعت خود - فراهم آوریم؛ البته اقرار می کنیم که هنوز تا فتح قله های کمال راه درازی در پیش داریم.

طرح " تدوین دانش نامه ی فرهنگی شهرضا " در سال ۱۳۸۸ ش. به وسیله ی جناب آقای سید ضیاء موسوی، رئیس وقت اداره ی فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرضا، در جلسه ی کارگروه فرمانداری مطرح گردید و به تصویب رسید. پس از تشکیل حدود بیست جلسه ی تخصصی با حضور بیش از پنجاه نفر از کارشناسان و صاحب نظران و استادان دانشگاه، طرح پیشنهادی آماده گردید و اجرای طرح از خرداد ماه ۱۳۸۹ آغاز شد. برای تسریع در اجرای طرح، کارگروه هایی تشکیل گردید تا هر گروه به کمک محققان و علاقه مندان و آگاهان این شهر

مطالب شایسته و مفیدی فراهم نماید. این کار گروه‌ها عبارت بودند از:

ردیف	عنوان گروه	نام مسئول
۱	دبیر مجموعه	آقای محمدرضا آقاخانی
۲	کار گروه تاریخ	آقای علی بهرامی
۳	کار گروه جغرافیا	آقای بهنام صبری
۴	کار گروه اجتماعی	آقای حمید رحیمی
۵	کار گروه مشاهیر و معاریف	آقای مصطفی منصف
۶	کار گروه فرهنگ و هنر	آقای احمد رضا صیادی
۷	کار گروه فرهنگ عامه	آقای حمید صدری

این مجموعه از سال ۱۳۹۲ آماده‌ی چاپ بود، اما بنا به دلایل مختلف از جمله مشکلات مالی انتشار آن به تعویق افتاد؛ البته در این مدت مدام بر صفحات آن افزوده می‌شد و کاستی‌های آن بر طرف می‌گردید و مطالب آن به روز می‌گشت.

تا آن جا که می‌دانیم تاکنون دانش‌نامه‌ی اختصاصی برای هیچ شهرستانی در ایران منتشر نشده است و این، نخستین دانش‌نامه از این نوع است؛ هر چند شاید عنوان "دانش‌نامه" به این مجموعه کمی اغراق آمیز به نظر برسد اما با توجه به این که جامع‌ترین پژوهش در موضوع تاریخ و فرهنگ شهرضا است، عنوانی مناسب‌تر از آن پیدا نکردیم.

مشتاقانه منتظر راهنمایی‌ها، انتقادات و پیشنهادهای همشهریان دانشور و خردورزیم تا آراء و اندیشه‌های خود را با ما در میان گذارند. این مجموعه‌ی ارزشمند در شش جلد و به صورت کتاب‌های مجزا به چاپ می‌رسد و امیدواریم در آینده مجلدات دیگری بر آن بیفزاییم.

در پایان از حمایت‌های سرکار خانم سمیه محمودی نماینده‌ی محترم شهرضا و دهقان در مجلس شورای اسلامی و کمک‌های بی‌شائبه‌ی شهردار فرهیخته‌ی شهرمان، جناب آقای دکتر حبیب قاسمی و اعضای محترم شورای اسلامی شهرضا در دوره‌های سوم و پنجم، رؤسای اداره‌ی فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان شهرضا در سال‌های اخیر آقایان: سید ضیاء موسوی، ولی‌الله توکلی، رضا مهندسی، رجب فرهمندیان، محمدعلی جعفری و سعید طبیبیان، اعضای انجمن ادبی جوانان شهرضا و نیز آقای محمداقبر قدیمی و همه‌ی افرادی که ما را در تهیه‌ی این مجموعه یاری کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنیم. همچنین سپاس‌گوی دقت نظر و حسن سلیقه و همکاری بی‌شائبه‌ی مدیریت و کادر انتشارات کتیبه ماندگار شهرضا به ویژه آقای محمد حیدری و سرکار خانم حمیده شبانی هستیم.

محمد رضا آقاخانی

دبیر تدوین دانش‌نامه‌ی شهرستان شهرضا